

قطعنامه نهمین کنگره نهضت آزادی ایران

کنگره استاد شریعتی^۱

(۲۳ تا ۲۶ اردیبهشت ۱۳۶۶)

نهمین کنگره نهضت آزادی ایران با حمد و سپاس خداوند رحمن و سلام و درود بر پیامبران و صدیقین و شهیدان و صالحان و دعای خیر برای اسراء و مفقودین و آوارگان و آسیب‌دیدگان جنگ و ملت حق طلب ایران، ضمن تأیید مواضع گذشته (به خصوص قطعنامه کنگره هشتم) بار دیگر اعتقاد رأسخ خود را به ضرورت بیداری و آگاهی ملت و مبارزه برای اجرای همه جانبه اصول مصرح در قانون اساسی و تحقق آرمانهای انقلاب ابراز داشته، نظریات جدید و تکمیلی خود را مختصراً به شرح ذیل اعلام می‌دارد و امیدوار است که در سال جاری این نظریات با توضیح بیشتر در اختیار مردم قرار گیرد.

۱- رسالت نهضت:

نهضت آزادی ایران با صبر و توکل به خداوند عزیز و رحیم انجام وظائف ذیل را که در آیه ۱۰۴ سوره آل عمران «ولتکن منکم امه یدعون الی الخیر یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر و اولئک هم المفلحون» تجلی می‌کند به شرح ذیل به عهده می‌گیرد.

الف- اجرای فریضه امر به معروف و نهی از منکر:

دعوت به خیر و امر به معروف و نهی از منکر به عنوان محور اصلی رسالت نهضت، در رأستای پاسداری از ارزشهای الهی و حقوق ملت از طریق ارشاد و اصلاح و انتقاد و در صورت لزوم اعتراض به مسئولین.

ب- آگاهی دادن به ملت:

بالا بردن آگاهی فرهنگی و سیاسی مردم، زدودن نادانیها و تاریکی‌ها و آموزش دادندهای موثر به خصوص در موضوعات زیر:

ب - ۱) مسئول و موثر و مقصر شناختن انسان در سرنوشت خویش و نجات و سعادت را تنها از طریق تقویت ایمان، تغییر اخلاق و روش تربیت اجتماعی جستجو کردن.

بنا به آیه شریفه «ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم» و بنا به فرمایش امیر مومنان که «درد تو از خودت و درمانت از خودت می‌باشد» تا مردم در صحنه‌های اجتماع حضور هوشیار و فعال نداشته

۱- به پاس نیم قرن خدمات ارزنده اسلامی - اجتماعی - سیاسی استاد محمد تقی شریعتی در احیای نسل جوان و تحصیل‌کرده ایران که دین و دنیایشان در برابر علوم و افکار نوین و مکاتب الحادی دچار سرگردانی و نابودی گشته بود و قدردانی از تلاش صادقانه و تعلیمات فداکارانه آن بزرگوار در سوق دادن جوانان به سوی اسلام رأستین، مبارزه در راه آزادی و استقلال این کنگره به نام آن زنده‌یاد نام‌گذاری شد.

برای اداره جامعه و مبارزه علیه استبداد داخلی و استیلای خارجی و گرفتاریهای عمومی دست همکاری به یکدیگر ندهند نجات نمی‌یابند.

ب - ۲) وابسته دانستن تعطیل آزادی و حاکمیت ملی با بدبختی‌های جامعه و عدم تحقق خواسته‌های انقلاب (مانند استقلال و خودکفائی، آبادی و ترقی، امنیت و سلامت و عدالت و مساوات و به طور کلی تحقق آرمانهای ملت و اجرای کامل قانون اساسی).

اگر آزادی و حکومت شورائی مردم بر مردم یا رضایت و نظارت عمومی، همراه با نظم و مدیریت صحیح، در کشوری وجود نداشته باشد، یا فراهم نگردد جانشین آن چیزی جز استبداد و دیکتاتوری یا نظام طاغوتی و تاریکی، در چهره‌های مختلف سلطنتی، دینی، اقتصادی، طبقاتی و غیره به صورت فردی یا گروهی، نمی‌تواند باشد. حد و حالت و نظام قابل قبول دیگری وجود ندارد. از طرف دیگر آزادی و حاکمیت ملی ضامن و پشتیبانی جز خود مردم و فعالیت و فداکاری آنان در مشارکتهای دسته جمعی ندارد.

ب - ۳) مخالف و مغایر شناختن فرهنگ استبدادی و شخص پرستی و روحیه اتکالی و انتظار از دیگران با آزادی و استقلال و عدالت الهی.

ب - ۴) خرابی و عقب افتادگی کشور را محصول خودخواهی افراد و خودداری از همزیستی و همکاری دانستن مادام که مردم در انفراد و جدائی و جهالت زندگی کرده نیروی متشکل و کارساز برای دفاع از خود و حقوقشان فراهم نیاورند. دارندگان زور و زر نیز نیرنگبازان دین و دنیا با استعمار آنها را به استخدام و استثمار و اسارت خود نگاه خواهند داشت و یا هرج و مرج و نظام جنگل حکمفرما خواهد شد.

ج- ایجاد جامعه باز:

قرآن و آورنده آن به بندگانی مژده می‌دهد و ملتی را در طریق عدالت و اصلاح می‌شناسد که در میانشان (میان حاکمیت و ملت و میان اکثریت و اقلیت) عقاید و افکار یا شکایت و اعتراض به طور آزاد و آسان ابراز و استماع گردیده از آنچه بهتر است و حق می‌باشد پیروی شود. چنین محیط و شرایط را ما «جامعه باز» می‌نامیم. بالعکس، جامعه بسته جامعه‌ای است که در آن اختناق و انحصار و اجبار حکمفرما باشد. مطبوعات و اجتماعات و تبلیغات، حق انتقاد و اعتراض و همچنین اعطای مزایا و مشاغل در اختیار حکومت یا گردانندگان مملکت و طرفدارانشان باشد با وضع مقررات و مصلحت اندیشی‌ها و محدودیت‌ها افراد و طبقات غیرخودی را که به لحاظ اعتقادی، سیاسی، اقتصادی، نژادی و غیره موافق و در خط هیأت حاکمه نباشند از حقوق خدادادی و ملی و مدنی که قانون اساسی برای همگان قائل شده، محروم سازند.

۲- اختیار و آزادی:

نهضت آزادی ایران معتقد است خداوند با اعطا «اختیار» به انسانها و مهلت بخشیدن به آنها در مدت زندگی دنیا، بندگان خود را در «انتخاب» راه حق و پیروی از شریعت، «آزاد» گذاشته است، تا هر فرد به میزان آگاهی و انتخاب و اکتساب شایسته رحمت او گردد. دعوت مردم به تقلید کورکورانه در کلیه مسائل و موارد، اصول و فروع، احکام و موضوعات، و «تعبد» و پیروی بی چون و چرای نسبت به اشخاص (بجای الله)، نوعی شرک و اتخاذ «الهی» و ارباب و مخالفت آشکار با موازین کتاب خدا، سنت رسول (ص) و شیوه ائمه (ع) می‌باشد.

۳- اسلام فقاهتی و فقه سنتی:

به نظر نهضت آزادی ایران محدود ساختن آئین کامل همه جانبه اسلام که تعلیم دهنده و تبیین کننده پویای توحید و آخرت از طریق کتاب و نبوت بوده، سرشار از علم و حکمت و اخلاق و عبادت، همراه با جهان بینی و انسان بینی وسیع عمیق می باشد، در بخش اندکی از قرآن و روایت به نام «فقه» که ناظر بر مسائل فرعی و عمدتاً شکل (نه محتوی) است، عملی ناروا محسوب می گردد.

تبدیل اسلام اصیل جامع به «اسلام فقاهتی» نوعی تحقیر و بدعت در دین و افترای به خدای عزیز و حکیم است. نهضت معتقد است ریشه بسیاری از مشکلات کنونی جامعه ما ناشی از حاکمیت معتقدان به اسلام فقاهتی است که مدعی کارآئی کامل و پاسخگوئی فقه سنتی به کلیه معضلات و مسائل جدید می باشند.

به نظر ما تا زمانی که راه حل مشکلات فعلی ما که عموماً سابقه‌ای در فقه سنتی ندارند، با اجتهادی پویا از طریق آگاهی به مسائل زمان و «بازگشت به قرآن» و استفاده از سنت مطمئن انجام نشود نابسامانیهای کنونی در ابعاد مختلف به قوت خود باقی خواهد ماند.

عدم تبیین و تعیین نظام اقتصادی کشور که ناشی از عدم پیش‌بینی و پژوهشهای پیشنهاد دهندگان نظام اسلامی و محدودیت فقه سنتی در حل مسائل کنونی می باشد یکی از عوامل تشدید مشکلات اقتصادی است.

۴- کرامت الهی و ارزش‌های انسانی:

نهضت آزادی ایران همچنان از حقوق و آزادیهای ملت مصرح در قانون اساسی دفاع می کند و معتقد است که این کرامت الهی به انسان با هیچ بهانه‌ای تعطیل بردار نیست.

۵- حقوق و آزادیهای اساسی:

نهضت آزادی ایران نقض آشکار حقوق بشر توسط قدرتمندان را که مغایر با آموزشها و تعالیم اسلامی و قانون اساسی نیز می باشد، و حقیقت انقلاب و جمهوری اسلامی را در سطح جهانی مخدوش ساخته، محکوم نموده و عدم تمکین دولتمردان را به آن نشانه بی‌توجهی ایشان به مسائل اسلامی و انسانی تلقی می نماید.

۶- تفکیک ناپذیری دو اصل آزادی و استقلال:

نهضت آزادی ایران معتقد است استقلال مملکت که با آزادی جامعه ارتباط تفکیک ناپذیر دارد، امری جامع و همه جانبه شامل استقلال اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی می باشد.

۷- سوء مدیریت و تشدید بحران اقتصادی:

بحران اقتصادی شامل تورم و بیکاری، کاهش درآمد مردم، سختی معیشت و وابستگی اسارت بار به قدرتهای خارجی، در رابطه با درآمد تک محصولی نفت در سالهای اخیر نه تنها کاهش نیافته بلکه به دلیل تداوم جنگ و عوارض آن، سوء مدیریت و نداشتن برنامه‌های سازندگی و عمرانی از ناحیه متولیان و

مسئولین و نیز عدم توجه کافی به علوم و تکنولوژی و روز افزون بوده است. سیاست‌های ضد و نقیض و اقدامات عجولانه و حساب نشده دولت از قبیل چاپ بی‌رویه اسکناس، دریافت وام از سیستم بانکی، معاملات مدت دار با بهره‌های سنگین با خارجی‌ان (یوزانس) که نوعی وام خارجی تلقی می‌شود، باج‌دهی به کشورهای خارجی، از دست دادن سرمایه‌ها و ذخائر ارزی ایران در خارج، بالا بردن سریع قیمت کالاهای دولتی نابسامانی و تبعیض در اخذ مالیاتها، بحران اقتصادی را وخیم‌تر نموده است. نهضت آزادی ایران نگرانی خود را از آینده مبهم کشور و به خطر افتادن استقلال سیاسی آن به دلیل تصمیم‌گیریهای غیر منطقی دولت در مورد فشارهای مالیاتی، گرانی مواد مصرفی در انحصار دولت، بیکاری، فشارهای اقتصادی کمرشکن به قشر ضعیف، فقدان عدالت اجتماعی و ... (که عمدتاً معلول تداوم جنگ است) ابراز می‌دارد که بایستی با سیاست‌گذاریهای مثبت در جهت کاهش این فشارها و توزیع عادلانه درآمد سرانه جهشی اساسی صورت گیرد.

۸- بودجه بیمارگونه سال ۶۶:

نهضت آزادی ایران بودجه پیشنهادی و تصویب شده سال ۶۶ دولت را غیر اصولی، نارسا و بیمار می‌داند که نه تنها قادر به مهار بحران اقتصادی کشور نیست بلکه آن را وخیم‌تر خواهد ساخت.

۹- هرج و مرج اداری و سوء استفاده‌های مالی:

نهضت آزادی ایران نگرانی شدید خود را از هرج و مرج اداری، حیف و میل و شیوع بی‌سابقه سوء استفاده‌های مالی در میان مقامات و محافل و نهادهای تازه به دوران رسیده که از طرف مقامات قضائی مطرح گردیده است اعلام و درخواست رسیدگی سریع می‌نماید.

۱۰- آزادی و انتخابات مجلس:

برگزاری انتخابات دوره سوم مجلس در سال جاری فرصتی است برای ملت که حق خود را مطالبه کند، و برای حاکمیت که با تمکین از حقوق ملت راه را برای حل بحرانهای کشور فراهم سازد. مجلس زمانی مشروعیت پیدا می‌کند که آزادی و امنیت انتخابات تضمین گردد. آزادی انتخابات زمانی معنای واقعی پیدا می‌کند که از هم اکنون جو سیاسی جامعه باز شود و حقوق و آزادی‌های ملت، مطبوعات و عملاً احراز گردد. نهضت آزادی امکانات خود را جهت تحقق شرایط فوق به کار خواهد برد.

۱۱- اختناق در مراکز علمی و دانشگاهی:

علاوه بر مواضع متخذه در قطعنامه‌های قبلی، نهضت اعلام می‌دارد که لازمه رشد و شکوفائی و خلاقیت دانشگاهها و مراکز علمی در جهت حل بنیادی مشکلات خاص کشورمان، آزادی فکر و اندیشه و عدم تبعیض تحصیلی است. اختناق حاکم بر محیطهای علمی و دانشگاهی، سطح علمی این مراکز را به شدت تنزل داده است. برای بالا بردن کیفیت علمی این مراکز، دانشگاهها باید از بازیچه سیاست بودن، تبعیض و انحصارطلبی سیاسی در گزینش و از استبداد فکری آزاد گردد.

۱۲- تعدد مراکز تصمیم‌گیری و تداخل وظائف:

مشکل تعدد و تداخل مراکز تصمیم‌گیری و ناهماهنگی مدیریت و زیانهای حاصله از آن با ادغامهای عجولانه و حساب نشده سازمانها قابل حل نیست. تجربه ادغام دانشکده‌های پزشکی در وزارت بهداشتی موجب بهبود خدمات بهداشتی و درمانی نشده است و انحلال وزارت کشاورزی و ادغام وظائف آن در جهاد سازندگی نیز نتیجه مطلوبی به بار نخواهد آورد. در کشورهای جهان سوم به دلیل حضور و خطر استبداد، اصل باید بر ایجاد واحدهای کوچک باشد، نه واحدهای بزرگ و متمرکز.

۱۳- مذاکرات محرمانه و سری:

نهضت آزادی ایران ریاکاری نهفته در تجدید روابط با آمریکا را که به دور از چشم ملت شریف ایران صورت پذیرفته و در تناقض آشکار با دعاوی قبلی حاکمیت و دولتمردان می‌باشد مردود شمرده، ضمن آنکه روابط دیپلماتیک و مذاکرات خارجی را فی‌نفسه اجتناب‌ناپذیر می‌داند، معتقد است تا هنگامی که حاکمیت ملت تحقق نیافته و مردم و نمایندگان قانونی ایشان در جریان امور قرار نگرفته و جو سیاسی جامعه باز نگشته باشد، روابط محرمانه نه تنها متضمن منافی برای ملت ایران نیست بلکه خطرناک و در خدمت امیال و منافع فردی حکام و یا بیگانگان می‌باشد. استقلال سیاسی جامعه در صورتی تحقق می‌یابد که آزادی و حاکمیت ملت تأمین گردد و مردم طبق قانون اساسی به طور مستقیم در جریان روابط و وقایع مهم و تصمیم‌گیری‌های سرنوشت ساز قرار گیرند و قراردادهای و موافقت‌نامه‌ها و تعهدات خارجی و دریافت وام همانطور که در قانون اساسی پیش‌بینی شده به تصویب مجلس برسد.

۱۴- محکومیت حامیان رژیم عراق:

نهضت آزادی نقش فعال دولت شوروی را در کنار آمریکا و اسرائیل و سایر ابرقدرتها در حمایت از رژیم متجاوز بعث عراق محکوم می‌کند و حاکمیت را به تمسک به سیاست موازنه منفی و آرمان نه شرقی و نه غربی دعوت می‌نماید.

۱۵- ضرورت ختم جنگ:

نهضت آزادی ایران همچنان که در نشریات گذشته و به خصوص دو نشریه اخیر (نامه سرگشاده به رئیس مجلس و نقش اسرائیل در جنگ ایران و عراق) یادآور شده است، ادامه این جنگ در شرایط کنونی را که هدف مشروع و منطقی آغاز خود را از دست داده است، هلاکت حرث و نسل و تحت‌الشعاع قرار دادن تمامی مسائل سیاسی اجتماعی و اقتصادی دانسته نفع ملت و مملکت و خوشنودی خدا و مردم را در پایان عادلانه و شرافتمندانه آن می‌داند.

نهضت آزادی ایران

تیرماه ۱۳۶۶